

Årets spelmansstämma äger rum i Södertälje

Spelmannen Axel Fredrik Bergström, som även komponerade sina egna låtar, har valts som symbol för årets Kringellek i Södertälje.

SÖDERTÄLJE: En hel vecka med musik och dans i Södertälje den 11-17 juni kommer att avslutas med stor riksspelmansstämma och utdelning av Zornmärket. Den som får detta märke i silver har sedan rätt att kalla sig Riksspelman, vilket inom musikerkreter är en ärad benämning.

Det var genom att anordna den berömda spelmanstävlingen på Gesundaberget år 1906 som Anders Zorn lade grunden till 1900-talet spelmanströrelse. Till den första stämman hade han ritat ett märke i silver.

Första gången uppspelning för Zornmärket ägde rum var vid stämman i Västerås 1933. Sedan har det delats ut vid olika riksspelmansstämmor runt om i landet. 1920 togs folkmusiken upp som en punkt på Svens-

ka ungdomsringsens program och 1925 bildades den första folkmusikorganisationen, nämligen Södermanlands spelmansförbund.

Årets spelmansstämma, som med tanke på förläggningen till Södertälje fått namnet "Kringelleken", inleds den 11 juni på Torekällberget och avslutas på samma plats den 17 juni. Varje dag blir det uppspelningar och tävlingar. Det blir också en debatt kring folkmusiken och dess framtid.

Södertäljebor!

Leta i släktarkiven efter spelmansfoton!

□ Hallå, alla södertäljebor med släktarkiv! Nu vill Södermanlands aktiva Spelmansförbund att ni tittar i gömmorna efter gamla fotografier på spelmän från trakten. Det är inför den stora spelmansveckan i juni — i Södertälje — som Spelmansförbundet nu intensifierar sin insamlingsverksamhet.

— Men vi vill också gärna ha gamla dansbilder. Vi är överhuvudtaget intresserade av allt material — foton, noter, uppteckningar — som rör sörm-ländsk folkmusik och dans; säger Arne Blomberg, ordförande för Södermanlands Spelmansförbund. Och helst söker vi material så långt tillbaka i tiden som möjligt!

Egentligen har de sörm-ländska spelmännen redan startat sin "Kringellek" — som man döpt folkmusikveckan i Södertälje till, den 11-17 juni — med en liten bildutställning på Järnabiblioteket. "Morfarsfars dansmusik" heter den.

De gamla fina spelmansporträtten på utställningen har samlats in av en södertäljespelman — Thure Enberg.

— Under en fem-sex år har jag jagat gamla bilder. Jag har gått efter gamla uppteckningar, letat efter namn, adresser. Jag har sökt efter anhöriga till de gamla spelmännen, pratat med bekantas bekanta.

Och ibland har det gett resultat — som när jag hittade den fina bilden av södertäljespelmannen Frans August Pettersson (1854-1939). På vår bild höjer han allvarsam stråken i yrkesfotografens ateljé, berättar Thure Enberg. SIDAN 10

● — Vi söker både gamla spelmansporträtt och dansbilder, säger Thure Enberg, Södermanlands Spelmansförbund, och visar det fina porträttet på spelmanen Frans August Pettersson från Södertälje.

Först i Sverige med låt på lur!

■ Lyft telefonluren, slå 0755/305 80 — lyssna till sörm-ländsk folkmusik! Det är Södermanlands Spelmansförbund som är först i landet med att presentera folkmusik per telefon. Redan nu kan man ringa — och lyssna till Marma-bygdens spelmanslag och Vappersta-Lasses magdeburgerspel. Men riktig premiär blir det först den 28 maj!

Man kommer att byta program varje vecka. Meningen är att varva folkmusikinspelningar med aktuell information kring "Kringellek", den stora folkmusikveckan i Södertälje

den 11-17 juni.

— Vi vill sprida kännedom om det sörm-ländska, folkmusikaliska kulturarvet och väcka vidgat intresse för vår verksamhet i landskapet, säger Arne Blomberg, ordförande i Södermanlands Spelmansförbund.

Men vi tror också att många spelmän kommer att utnyttja telefonsvararen för att förbättra sin spelstil, för att lyssna in "den rätta dialekten"! De första veckorna blir det se-kelskiftesspel i telefonen — med polka och hambopolkett!

LT 21.5.73

Vappersta-Lasse på Häradsgården

Den här trion med Vappersta-Lasse i spetsen underhöll pensionärerna på Häradsgården med sprittande musik.

VAGNHÄRAD: Två musikanter från Stockholm, Ake Delleby och Mats Blomkvist, reste på torsdagen ned till Häradsgården i Vagnhärad och underhöll, tillsammans med Vappersta-Lasse, pensionärerna med musik och sång. För Vappersta-Lasses del blev den här musikstunden en extra liten uppmjukning inför uppspelningen vid riksspelmansstämman och Sörmlands Spelmansförbunds 50-årsjubileum i Södertälje i pingst. Med sitt Magdeburgerspel kommer Vappersta-Lasse då att delta i uppspelningar-

na om Zornmärket. Zornmärket är den mest eftertraktade utmärkelsen för vårt lands spelmän. Den som erövrar detta märke i silver har rätt att kalla sig riksspelman.

Vappersta-Lasses framträdande på dragspel i sammanhanget är egentligen bara ett inlägg i den debatt om folkmusikens folklighet som hålls den 16 juni i samband med riksspelmansstämman. Han tycker det är fel att bara fiolen skall representera folkmusiken. Dragspelsmusik är ännu mer folkmusik, tycker han.

● Leta... Forts. fr. sid. 1

Sex års bildjakt

— På pastorsexpeditionerna har jag sedan gått för att komplettera uppgifter om ålder, yrke, levnadsålder. Ett 25-tal spelmän från södertäljetrakten — från Sorunda, Grödinge, Turinge, Järna, Hölö, Tveta — har jag sparat upp!

— Nu hoppas vi att södertäljeborna skall kunna leta fram mer bilder åt oss så att vi kan ordna ett riktigt fint bildarkiv, ett spelmansregister för nya östra Sörmland! Helst vill vi naturligtvis ha spelmansporträtt — med instrument!

CHRISTER DUKE

LT 23.5.73

250 spelmän på stämman i Södertälje

"Fröken folkmusik" på telefon nyhet

Det drar i hop sej till det stora kulturevenemanget "Kringellek" i Södertälje den 11-17 juni. Arrangörer för sommarens största sång-musik- och dansarrangemang i Södermanland är Södertälje kulturnämnd, Rikskonserter, Svenska ungdomsringen, Sörmländska ungdomsringen och Södermanlands spelmansförbund. Det blir alltså en hel vecka med musik och dans och avslutas med riksspelmansstämma med utdelning av Zornmärket. Märket i silver ger ägaren rätt till titeln riksspelman. Symbolen för "Kringelleken" i Södertälje är den legendariske riksspelmanen Axel Fredrik Bergström, Tystberga född 1856 och död 1945.

Sune Ahberg, Oxelösund, omtalar för FOLKETA att man har fått 105 anmälda spelmän till uppspelningen för Zornmärket och 250 spelmän och folkdansare i övrigt kommer att delta i "Kringellek-"Kringellek" i Södertälje.

Det börjar den 11 juni, Annandag pingst alltså, med jubileumsstämma i vilken spelmän och dansare från hela landet deltar. På Torekällberget. Dagen därpå blir det körafton med sörmländska visor i körsättning. Den 13 framträder radiojazzgruppen med sångerskan Kisa Magnusson den 14 blir det olika slags danser och musik från tre länder, den 15 spelar de flesta av landets bästa spelmän svenska låtar.

Lördagen den 6 blir det folkdansuppvisningar av nordiska folkdansare och Cremébalettens "Vondevaggelium"

Söndagen den 17 juni avslutas "Kringellek" med riksspelmansstämma och till detta evenemang väntar vi en publik på sådär 10 000 personer. Fjolårets riksspelmansstämma hölls i Falkenberg och blev en stor succé, säger Sune Ahberg.

I samband med "Kringellek" blir det även utställningar. I To-

rekällberget ordnas expon Sörmländska spelmän. I Estrads foajé finns expon "Folkets kultur". Biblioteken i Järna, Västergården och Södertälje ordnar en utställning med titeln "Morfars fars dansmusik" och i Konsthallen i Södertälje blir det en expo med svensk färggrafik.

Lördagen den 16 juni ordnas en debatt om zornmärkesuppställningarna och folkmusikens folklighet. Beträffande "Zornmärket" är den kanske den mest eftertraktade utmärkelsen för vårt lands spelmän. Dess valör i silver berättigar ägaren till titeln "riksspelman".

Södermanlands spelmansförbund torde var först i landet med att presentera folkmusik per telefon. Detta sker via en telefonsvarare, en "Fröken folkmusik", som per tråd kommer att överföra sörmländsk folkmusik till inresserade i hela landet.

Det är meningen att man skall byta program varje vecka. Premiär för nyheten med "Fröken folkmusik" blir den 28 maj. Det blir mest musik från sekelskiftet som kommer att presenteras i telefon de första veckorna. Numret är 0755/30 580.

LANSTIDNINGEN • Torsdagen den 24 maj 1973

Arbete i Sommarlust

250 anmälningar från hela landet har kommit till "Kringellek" — folkmusikveckan i juni som blir sommarens största evenemang i Södertälje. Arrangörernas högkvarter ligger i "Sommarlust", i sekelskiftes-

villan, hemma hos Arne Blomberg — Södermanlands Spelmansförbunds ordförande. Där har arbetsgrupper på 7-50 personer träffats för att arbeta fram Södertäljes storsatsning på folkmusik och folklig dans.

■ Bland gästerna till Kring-

ellek hoppas man att få se spelmanen Carl Gustaf Axelsson från Flodafors som vann den första "spelmanstävlingen" i Södertälje — för 50 år sedan! Förutom de stora scenprogrammen under spelmansveckan blir det också uppspelningar på sjukhus, pensionärshem, i varuhus och butiker.

■ På bilden: Arrangörsträff i "Sommarlust" inför spelmansveckan — fr v Lillemor Wennerström, Bo Claesson, Allan Ljungdahl, Arne Blomberg och Eva Liljedahl. Foto: Kjell Gustavsson.

Kringellek med ny balett av Cramér

LT
24.5.73

Nu kan LT presentera det fullständiga programmet till "Kringellek" — folkmusikveckan i Södertälje den 11-17 juni. Veckan arrangeras av Södertälje kulturnämnd (ekonomiskt huvudansvarig) och Rikskonserter som bidrar med statliga pengar — tillsammans med Södermanlands Spelmansförbund, Sörmländska ungdomsringen och Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur.

Programmen är dels fria aktiviteter, dels förlagda på kommunens scen Estrad, där biljetter säljes i vanlig ordning. Mer än hälften av tillgängliga biljetter har redan bokats inför långväga resenärer! Förköp till följande program på Estrad börjar redan nu på måndag — den 28 maj!

Tisdag 12/6 Folkvisor från Södermanland med Södertälje Körsällskap och Södertälje kammarkör. Specialarrangemang under medverkan av spelmän.

Onsdag 13/6 RJG-Spektrum med Radiojazzgruppen och Kisa Magnusson.

Torsdag 14/6 Stabbdans, Tre-polsk och Trotto. Ensemblen Trotto från England spelar på ålderdomliga instrument. Danska polskor presenteras av en gästande grupp. Järna-Turinge folkdansgille visar mycket intressanta svenska danser, som har instuderats under ledning av Henry Sjöberg, Rönninge.

Fredag 15/6 "Svenska låtar", ett scenprogram som omfattar många tiotal band. Under kvällen får vi möta bl.a. "Ö-gruppen" med Ceylon Wallin i spetsen för 10-12 spelmän och andra fina gäster.

Lördag 16/6 "Dansar" är ett gammalt fint ord för programmet med Norska Springleikslaget som har med sig danser från hela Norge. Sibbo folkdanslag — från vänorten till Järna — presenterar finsk folkdans, medan Rågödslaget påminner oss om det gamla Sverige — såsom traditionen har bevarats på Rågön, Estland. Det estniska laget "Kassari" i sin tur visar steg och turer som är äldre än vad åskådaren tror!

Söndag 16/6 nattiné med Cramérbaletten. Ivo Cramérs nya balett — "Kölingen, svärmoder"